

מסורת הש"ס

א' [לקמן 5:5, 6] וצ"ב קלא, א' [שם ולעיל 5:5, 6] חולץ עה: ע"ש ממוחל ל: [נחמלין אחת ר' יוסון ונחמחם אחת ר' יוסון], וי"ש לדמות ההוא דמתא קאמר הם דלון האשה גובה ולהי פריך והאמר שמואל בעל חוב גובה את השנה מלוקח ומשני מקולי כמזה שט כאן דאפי' מלוקח לא גביא, ת"י, א' וי"מ דההיא דחוקת הנשים קאי הוהלא דלעיל מיניה דקאמר הוהלא כפי שנים נריך לומר כמחו קיין כפי שנים א"ל ונחר כמחו דקיין דכבר הוה למה הך והקנה אם לא כדי שיכנה א"ל הם איירי במתנה לילא שיעור דהסם היו סתם קיין למתנה אלל האל תוספת כמותו לא וגרם והכו לה הלך אפי"ג דקנו מיניה נריך לאלוהי ביה למלא לא יומא לא דמטרון ממעשרי ת"י. ע"ש, ואין נראה דהסם קיין למתנה משמע ככל דבר אפי"ג דטריך ממעשר,

מוסף רש"י

ירתון תנן. ואין ירושה במשעבדין. (דע"ל 31.) לשון ירושה אילו אלל לאחר ירושה משום הכי לא מטרפא ממשעבדי מלה תלה עד לאחר מיתה (ושב"ס ב"ב קלא,). יסבון תנן. משמע לזון מתנה מעבדיו ואם מוכר חסד הוי טרפא ממשעבדי, שהרי כל נכסיו משעבדים למתנה אמן ואי מהיבא שעתא תלה מתנתו הוי טרפא ממשעבדי (שב"ס). במסוכן. מולה (גיטין 38ה).

תוספות ר"ד

למאי נפקא מינה למוכרת ולמוחלת. ולמורדת ולפוגמת. ולתובתה ולעוברת על דת ולשבח ולשבועה. ולשביעית (ולתובת כל נכסיו [ובגין] ולגבות מן הקרקעות וכן הדיבורית. וכ"ז שהיא בביית אביה ולתובת בגיד. פי' למוכרת שהמוכרת כתובה לבעלה או מוחלת כתובה לבעלה מחלה ומכרה את הכל לפי שהכל קררי כתובה ולא אומרין דלא איקרי כתובה אלא מנה ומאחית. ולמורדת דתה לקמן בפירוקן המורדת על בעלה פוחחין במכתבה עד כמה הוא פוחת עד כנגד כתובתה ור"ת עד כנגד מרי"מ לחזיריהו אלא גם הוות' פוחחין והולכין. ולפוגמת כפי הכותב תנן הפוגמת כתובה לא תפרע אלא בשבועה שאם פגמה תוספת נמי כגון שאמר התקבלתי מן תוס' דינר א"א או פוגמת כתובהתי ואם טוען בעלה כל כתובהך כפי המדין אלו יוצאין שלא בשבועה. ולתובתה בפירוקן דלעיל אומרין התובעת כתובהך בב"ד א"ל מונות וה"ה אם בעצה חס' ולא כתובה. ולעוברת על דת דאמרין בהמדין אלו יוצאין שלא בכתובה ועוברת א' מוח' ולא תימא דוקא כתובת מרי"מ הוא תוס' מתנה בעלמא ואל תספידה. ואין אנושה גובה כתובהה מן השבח שהשביחו הנכסים לאחר מיתת הבעל כלומר אם אין הנכסים שהניח הבעל כדי כתובה ולאחר מכאן השביחו לא תחול אלא כמה שהניח לה הבעל והשבח ליתומים ומקולי כתובה שנו כאן אבל בע"ח גובה את

לשנה. שאמרו בצבורות (דף נא.) אין הכזור נוטל פי שנים בשנה ששצחו הנכסים לאחר מיתת אציהן ולא האשה ככתובתה ותוספת נמי לא גביא משנה ששצחו נכסים לאחר מיתת בעלה: ולשנועה. לכל מילי דשייכא לישבע על הכתובה כגון הנפרעת שלא צפניו ועד אחד מעידה שהיא פרועה והנפרעת מנכסים משועבדים ומנכסי יתומים דמתן בפרק הכותב (לקמן 50.) בדעו שנועה אף תוס' נמי צעי שנועה. ואפי"ג דפוגמת צהאי כללא איתיה אינטריך למינעטיה צהדיא לאשמועינן דפגימת תוספת מהניא להשביעה כפגימת כתובה: ולשנועיות. שאין שנועיות משמעות כתובה כשאר שטרות אלל אם כן פגמה חקפה כדאמרין במסכת גיטין (דף יח.) ותוספת נמי לא משמט: לנוכח נכסיו לנניו. וכתב לאשמו קרקע כל שהוא אצדה כתובה כדאיתא גיש נוחלין (ב"ב 33.) ומוספת ככתובה: אין כתובה נגזית אלל מן הקרקע ומן הייבורית דמתן בהניקין (גיטין מה:) וכן תוספת: כל זמן שהיא צניט אציה. תנן כהנשא (לקמן קד.) כל זמן שהיא צניט בעלה במשך אלמנותה גובה כתובה לעולם וכל זמן שהיא צניט אציה שלא היו עובדים אותה היתומים ולא זנין אותה גובה כתובה עד כ"ה שנים ואם שתקא יתר על כן יוס אחד ממלתה וכן תוספת: כסופם צנין דכרין. כסם שנוטלים נדוניית אצי אמם ומנה מאלתם כך נוטלים תוספת: איסמר גרם ולא גרם דאיתמר: ירסון סנן. אינן ירסון כסף כתובתין וירושא לא טרפא לקוחות: יסבון סנן. לשון צ"ח: מטלטלי ואיסנהו צעינייהו.

המייחד מטלטלין לכתובת אשמו ומת והן צעין והיא נפרעת מהן נוטלתן שלא בשנועה דטעמא מאי אמור רבנן מנכסי יתומין לא תפרע אלל בשנועה דחיישינן דלמא נכרי אתפסה והכא היינו נכרי דאתפסה: ליסנהו צעינייהו. כגון שאדדו: צלא שנועה. דכיון דלאדוד הני לא אתפסה אחריני וכל נכסו אחראין לכתובתה ונפרעת מן הקרקעות: צארעס אמרנהא. ייחד לה קרקע וכתב לה צארעס המנרים שלה בחיייו לעשותה אפותיקי לכתובתה ומת שנועס. דכיון דלא כתב לה צארעס המנרים אין זו סמיכה לסמוך עליה והרי היא כמי שלא ייחד והיא לא נמשח לנכרי: אמר לעדים כסבו וחסמו. כגון מתנת קרקע: לא נריך לאימלוכי ציה. אם עדיין עומד דצדורו שיכתבו לו דכיון דקנו ממנו סתם קיין לכתביה עומד (ב"ב 33:). צמר אומדנהא. אומד הדעת. צמד: שאינו מופרש אומדין צית דין ואומרים סתם איניש להכי איכיוון דלא כתב לה ממונו חסם אלל לחיצת ציהא: צמסוכן. במסכת גיטין (דף סה:) המפרש והיוצא צשיירא ואומר כתבו גט לאשתי אפי"פ שלא אמר תנו הרי אלו יכתבו ויתנו דמתנת טרדמו שהוא צהול על נפשו לא הספיק לגמור דצרי ונעיקרא לכתבו ותנו נתכוון ר"ש שזורי אומר אף המסוכן הגוסס והיינו צמר אומדן דעתא דאמרין לא אמר כתבו אלל שימנו הואיל ומסוכן הוא לא נתכוון לנחם צה: וכתורות

דלא הזכיר יחוד גבי מטלטלי משום דכבר הזכיר יחוד גבי צרעא ועלה ואלל קאי אלל לנפשים דגרסי מטלטלי ואיתנהו צעינייהו צרישא תימא דלא קאמר ייחד לה מטלטלי כיון דלא דיצר כלום ציחוד: בתרובו וחתומו והבו ליה קנו מיניה לא צריך לאמאובי ביה. והי"ה אפי' לא אמר כתבו וחתומו כיון דקנו מיניה לא נריך לאמלוכי ציה דסתם קיין לכתביה עומד כדאמרין בחוקת הצניט" (ב"ב דף טז.) ושם) ולא נקט כתבו וחתומו אלל משום סיפא דאפילו הכי נריך לאמלוכי ציה וטעמא כיון דצעין יפה נתן שמקנה לו מיד ואינו רוצה להמתין עד שילך ויזכה צשה יס לנו לומר דייפה כמו נמי לענין כתיבה דסתם קיין שצסיס היינו קיין חליפין ומיהו למ"ד אחריות לאו טעות סופר הוא נריך לאמלוכי ציה לכתבו צו אחריות כדאמר שמואל בפרק קמא דצ"מ (דף יז.) שעבוד נריך לימלך אלל למ"ד טעות סופר הוא אין נריך לימלך ומיהו חס רוצה יכול לחזור צו כדאמרין בהזכור הספינה (ב"ב דף עו.) ושם) וזו צשה וזו לפלוגי וכתבו לו את השטר חזר צשטר ואינו חס צשה ופרי"ז צ"ר ממדכי צשם ריצ"א דדוקא צשטר מוכר חזר צשטר ורוצה שיהיה עליו שעבוד צשטר דשטר מוכר טריף ממשעבדי אלל צמתנה שאין השטר אלל לראיה אף צשטר אינו יכול לחזור דעבדינן תקנתא לרמאה דמוכחא מילתא שרוצה לחזור ממתנה ור"ת מפרש דאף צמתנה חזר צשטר משום דלא ניחא ליה דליפשו שטרי עילויש שיצברו העולם שהוא שטר מוכר שיש שעבוד וגמנעיס מלהלוות לו וחיילי נמי נכסיה כשיא קול שמכר קרקעות או נתן ואפי"ג דמתן בפרק גט פשוט (ב"ב דף קסה.) מי שנמחק שטר חובו שצא לצ"ד ועושין לו שטר אחר ולא חיישינן שמא יצברו שזכו שיעבוד חדש מה שכותבין לו עתה דמשום חס חשש אין לנו להפסיד לזה וזכותו כשכר היה לו שטר. [וע"ע תוס' סנהדרין נט: ד"ה הודה:] וכתורות

שהיא בבית אביה שלא היו עובדים אותה היתומים ולא זנין אותה גובה כתובהה עד כ"ה שנים ואם שתקא יתור מכך מחלה וכן תוס'. ולכתובת בגיד' כשם שנוטלת מרי"מ כן נוטלת גם תוס': איתמר כתובה בגיד' פומבדיתא אומרין לא טרפא ממשעבדי פי' מן הלקוחות שקנו אחר שנכתב כתובת אמן: ירתון תנן

אף על פי פרק חמישי כתובות

נה.

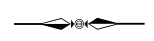
ולשבת. תוספת היא ככתובה שלא תגבה השנה אבל אי לא הוי תנאי כתובה ככתובה היתה גובה תוספת מן השנה כמו בעל חוב דגבי אפי' משנה שהשצחו יתומים ואפי"ג דאין להם על מי לחזור והוי כמקבל מתנה דלאמרין בפרק קמא דצבא מצינא (דף טו.) דלא גבי בעל חוב צנה מיניה משום דאין לו על מי לחזור מכל מקום מן היורשין גבי דלא דמו למקבל מתנה שעליהם מוטל יותר לפרוע חוב אציהם וכן משמעו) בפרק יש צבור (בסורות דף נא: ושם) דמתן אין הכזור נוטל פי שנים מן השנה ולא האשה ככתובתה ולא הצנות צמוזומיהן ופריך בגמרא והאמר שמואל בעל חוב גובה את השנה ומשני מקולי כתובה שנו כאן והתם צצנה שהשצחו יתומים איירי ולא צצנה של לקוחות מדקמתו ולא הצנות צמוזומיהן ואי מלקוחות מאי איירא צצנה הא קרקע נמי לא גבו דאין מוציאין למוון הצנות מנכסים משועבדים והא דאמר בהמקבל (צ"מ דף קי.) ושם) יתומים אומרים אנו השצחנו ובעל חוב אומר אציהם השצחו על מי להציא רציה משמע דאי יתומים השצחו לא היה נוטל בעל חוב צנה התם מיירי כגון שעשאה אציהן לו אותה קרקע אפותיקי ואמר אם לא אפרעך עד זמן פלוני יהיה קרקע זה קנוי לך מעבשיו דהתם ודאי השנה של יתומים דהוי כיורד לתוך שדה צצרו שלא צצשות דשמיין לו וידו על התפתותה ומעד דלא קאמר התם דעל היתומים להציא רציה מאי טעמא דארעא כיון דלגזוינא קיימא כמאן דגביא דמיא ואי דלא עשאה אפותיקי אמאי חשיב לה צחוקת צ"ח אדרבה הויה צחוקת יתמי דהא מצי לסלוקי ליה צווי' וצ"ח נמי רציה: **ולשבועה.** פ"ה לענין עד אחד מעידה שהיא פרועה ונפרעת שלא צפניו כו' ולא אחי שפיר למאן דמשהו שאר שטרות לכתובה ונראה לר"י דה"פ ולשנועה שאם נשבעה על הכתובה נשבעה נמי על התוספת דכשנשבע לגבות תוספת אינה צריכה לחזור ולישבע: **ולשביעית.** תימא דבסוף מסכת שביעית פליגי צחקת חנות ובשכר שכיר דאיכא למ"ד דאין משמטין ור' יוסי פליג ואמר כל מלכאה שפוסקת צשביעית משמטת ולדרישה ניחא דה"ה דמשמט הקפת החנות וכל מילי אפילו דלאו הלוואה ואי לאו דתוספת ככתובה הוי משמט אלל לרבנן דאית להו אין משמט אלל מלוה אם כן אפי' אם אין התוספת ככתובה אינו משמט דלאו הלוואה היא ואורי"ל דלמ"ד פ"ב דגיטין (יח. ושם) פגמה אפי"פ שלא זקפה גבי כתובה דמשמט נפקא מיניה אם פגמה הכתובה הוי כאלו פגמה התוספת וכן למ"ד עד שתפגוס ותזקוף אם פגמה חקפה הכתובה כאלו פגמה חקפה התוספת: **יסבון תנן.** ואם תאמר תקשי ליה מתמימין דמי שהיה נשוי (לקמן דף 3.) דמתן שניה וירושיה קודמין ליורשי ראשונה וי"ל דהתם דמי לה לעולם אחת בחייו ואחת צמותו אין לה כתובת צנין דכרין ומאי קודמין קודמין לנחלה: **נראה.** כפי' ר"ח דגרים צרישא ייחד לה צרעא צארעב מנרנהא ואח"כ גרים מטלטלי ואיתנהו צעינייהו והשתא אחי שפיר

ואי דלא עשאה אפותיקי אמאי חשיב לה צחוקת צ"ח אדרבה הויה צחוקת יתמי דהא מצי לסלוקי ליה צווי' וצ"ח נמי רציה: **ולשבועה.** פ"ה לענין עד אחד מעידה שהיא פרועה ונפרעת שלא צפניו כו' ולא אחי שפיר למאן דמשהו שאר שטרות לכתובה ונראה לר"י דה"פ ולשנועה שאם נשבעה על הכתובה נשבעה נמי על התוספת דכשנשבע לגבות תוספת אינה צריכה לחזור ולישבע: **ולשביעית.** תימא דבסוף מסכת שביעית פליגי צחקת חנות ובשכר שכיר דאיכא למ"ד דאין משמטין ור' יוסי פליג ואמר כל מלכאה שפוסקת צשביעית משמטת ולדרישה ניחא דה"ה דמשמט הקפת החנות וכל מילי אפילו דלאו הלוואה ואי לאו דתוספת ככתובה הוי משמט אלל לרבנן דאית להו אין משמט אלל מלוה אם כן אפי' אם אין התוספת ככתובה אינו משמט דלאו הלוואה היא ואורי"ל דלמ"ד פ"ב דגיטין (יח. ושם) פגמה אפי"פ שלא זקפה גבי כתובה דמשמט נפקא מיניה אם פגמה הכתובה הוי כאלו פגמה התוספת וכן למ"ד עד שתפגוס ותזקוף אם פגמה חקפה הכתובה כאלו פגמה חקפה התוספת: **יסבון תנן.** ואם תאמר תקשי ליה מתמימין דמי שהיה נשוי (לקמן דף 3.) דמתן שניה וירושיה קודמין ליורשי ראשונה וי"ל דהתם דמי לה לעולם אחת בחייו ואחת צמותו אין לה כתובת צנין דכרין ומאי קודמין קודמין לנחלה: **נראה.** כפי' ר"ח דגרים צרישא ייחד לה צרעא צארעב מנרנהא ואח"כ גרים מטלטלי ואיתנהו צעינייהו והשתא אחי שפיר

שהיא בבית אביה שלא היו עובדים אותה היתומים ולא זנין אותה גובה כתובהה עד כ"ה שנים ואם שתקא יתור מכך מחלה וכן תוס'. ולכתובת בגיד' כשם שנוטלת מרי"מ כן נוטלת גם תוס': איתמר כתובה בגיד' פומבדיתא אומרין לא טרפא ממשעבדי פי' מן הלקוחות שקנו אחר שנכתב כתובת אמן: ירתון תנן

עין משפט נר מצוה

א מ"י פט"ו מהל' אבות הלכה ה סמג עשין מנה טו"ש"ע אפי' כ"ה ספיף 3:
א מ"י סם הלכה ד סמג שם טו"ש"ע שם ס"י ז' ספיף 6:
א ג מ"י פט"ו מהל' שמיטה הלכה יג טו"ש"ע שם סימן קא ספיף 6:
א ד מ"י פט"ו מהל' זכיה הלכה ט סמג עשין שם טו"ש"ע שם ס"י קו ספיף 6:
א ה מ"י פט"ו מהל' אבות הלכה ד סמג עשין מנה טו"ש"ע שם ס"י ק ספיף 3:
א ו מ"י סם הלכה כג טו"ש"ע שם סימן קא ספיף 6:
א ז מ"י פט"ו מהל' א סמג שם טו"ש"ע שם סימן קא ספיף 6:
א ח מ"י פט"ו מהל' א סמג שם טו"ש"ע שם ס"י י"ז ספיף 6:
א ט מ"י פט"ו מהל' א סמג שם טו"ש"ע שם ס"י י"ז ספיף 6:
א י מ"י פט"ו מהל' א סמג שם טו"ש"ע שם ס"י י"ז ספיף 6:
א יא ל מ"י פט"ו מהל' מלה ולוה הלכ' א סמג עשין נד טו"ש"ע ח"מ ס"י נט ספיף 3:
א יב ג מ"י פ"ב מהל' גירושין הלכה יב סמג עשין ט טו"ש"ע אפי' ס"י קמא ספיף טו ונכרי אלפס גיטין פ"ו דף קסה ע"3:]

תוספות ר"ד (המשך)
השבח ותוספת נמי דינו ככתובה לא כבכ"ח. ולשבועה שהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה דלא תאפשרה בעלה צדרי. ואפי"ג דלא ניתנה כתובה אפי"ה מחזיקה אפי"ה חיישינן דלמא צדרי אשלא בפניו לא תפרע כתובתה (א) בשבועה (א) אבל שט"ח שלא הגיע זמנו ליפרע גובה מן היתומים בלא שבועה חזקה אין אדם פורע אלא בזמנו ותוס' לא דמיא לחוב אלא לכתובה. ולשביעית שאין שביעית משמטת את הכתובה כשאר חובות שהיא משמטת אפי"כ פגמה וזקפה השאר במלוה והוא להו כחלואה ודעלמא כדאמרין במס' גיטין ותוס' נמי לא משמטה. ולכתבו לנכסיו דאמר' ב"י הכותב כל נכסיו לבניו וכוכל לאשתו קרקע קאי אבידה כתובתה ומוקי לה התם במחלק דשתיק והיא שותקת דכיון דשתקא ספקא אההוא פורתא ואחילוי אוחלתיה ואברה נמי גם תוס'. ולגבות מן הקרקע. פי' לא מיתמי קאמר שה"ה לכל שט"ח דמטלטלי דיתמי לבטי"ח דמשעבדי אלא מיני דאמרין לקמן כפי' הכותב דכתובה לא גביא אפילו מיניה אם גירשה אלא מן הקרקע אבל בע"ח אפי' מנלימא דעל כתפי' גובה כתובתה לעולם וכ"ז

שנים ואם שתקא יתור מכך מחלה וכן תוס'. ולכתובת בגיד' כשם שנוטלת מרי"מ כן נוטלת גם תוס': איתמר כתובה בגיד' פומבדיתא אומרין לא טרפא ממשעבדי פי' מן הלקוחות שקנו אחר שנכתב כתובת אמן: ירתון תנן

^[א] אין מוכן דגבי נפרע שלא צפניו אין י"מ צ"ח ככתובה לשט"ח ואולי דהא לא בתוך זמנו יס מילוק.